

“PED op een zeugenbedrijf is

“Er wordt de laatste tijd vrij luchtig gedaan over PED. Maar vooral op een zeugenbedrijf kan dit virus een hoop ellende veroorzaken. Op mijn bedrijf zijn in totaal zo’n 250 biggen gesneuveld, dat was verschrikkelijk om mee te maken.” De eigenaar van een getroffen zeugenbedrijf vertelt *GD Varken* over zijn ervaringen.

Het betreffende bedrijf heeft zes stallen met in totaal 350 zeugen. “De uitbraak begon bij de drachtige zeugen, in de verste uithoek van het bedrijf”, zo begint de varkenshouder, die zijn verhaal liever anoniem wilde vertellen. “Dat was begin februari. De zeugen waren halverwege

de dracht, toen ze ineens slecht vraten en dunne mest hadden die eruit zag als koeienvlaaien. De dieren hadden geen koorts. Wel waren ze net ontwormd, dus ik dacht dat het daaraan lag. Daarom nam ik eerst contact op met de voerleverancier. Het voer bleek in orde. Vervolgens heb ik

overlegd met mijn dierenarts, die dacht gelijk aan PED. We besloten om mestmonsters in te sturen naar de GD. Een dag later kreeg ik al te horen dat ik de milde variant van PED op mijn bedrijf had. Dan schrik je wel. Ik had al gelezen wat voor ellende deze ziekte in Amerika en Canada had aangericht.”

Raadselachtig

Hij kan niet verklaren hoe het PED-virus zijn bedrijf is binnengekomen. “We hebben geen contactbedrijven. Ik doe alles zelf: van de opfok tot de slachtzeugen. Is het virus dan via vogels, ongedierte of misschien wel via de lucht hier terechtgekomen? We hebben alle opties onderzocht, maar het blijft een raadsel. In de stal waar de uitbraak begon stonden vier groepen zeugen

PED in het kraamhok

De zeugenhouder kreeg het advies om PED in die ene zeugenstal te houden. “We namen extra hygiënemaatregelen: altijd schone laarzen gebruiken, omkleden, ontsmetten, enzovoorts. Maar de zeugen moesten veertien dagen later werpen, dus ik kon niet anders dan ze verplaatsen naar het kraamhok. En ja, toen kwam PED daar ook. De biggen kwamen goed en gezond ter wereld, maar binnen twee dagen was het steeds mis. Het uitdrogen van de biggen was heel lastig tegen te gaan. Ik heb veel elektrolyten bijgevoerd, maar wat ik ook probeerde: niks hielp. Op het ergste moment had ik van tien zeugen in totaal nog 24 biggen over. Er is een moment geweest dat ik met een kruitwagen met zestig dode biggen door de stal liep. In mijn omgeving wordt redelijk luchtig gedaan over PED, ook omdat de schade op vleesvarkenbedrijven lijkt mee te vallen. PED op een zeugenbedrijf is heftiger. Als je het zelf meemaakt besef je pas hoe erg het is.”

Immuniteit opbouwen

“De zeugen haalden de schade weer in, maar de biggen kregen een flinke terugslag en groeiachterstand. Twee weken lang was er veel uitval. De zeugen die vlak voor het werpen PED kregen, hadden pas na tien tot veertien dagen antistoffen in de melk, pas daarna knapten de overlevende biggen weer op.” Als hij het over kon doen, had hij direct na het constateren van de eerste PED-verschijnselen alle drachtige zeugen besmet. “Dat doen ze in Duitsland ook. Op die manier kunnen de zeugen direct antistoffen aanmaken, waardoor de biggen direct na de geboorte via de biest immuniteit opbouwen. Het advies dat ik opvolgde - de zieke dieren isoleren - is vooral geschikt voor vleesvarkens. Zeugen moet je nou eenmaal vaak overplaatsen. Nu kwam PED toch in het kraamhok terecht en was het helemaal raak. Via de biggen kwam het virus ook bij de gespeende biggen, waar nog eens veertig dieren sneuvelde. Slechts twee

afdelingen met gespeende biggen bleven PED-vrij.” De zeugenhouder loste mest van besmette gespeende biggen op in een melkpoedermengsel, dat hij vervolgens aan de niet besmette dieren voerde. Ook gooide hij besmette mest op de roosters. “Op die manier wilde ik ervoor zorgen dat alle zeugen zo snel mogelijk antistoffen aanmaakten. Het gekke was dat deze methode niet overal leek te werken. Ik heb vijf stallen op een rij en de middelste stal bleef zonder problemen. Die dieren vreten gewoon door. Uit bloedonderzoek bleek inderdaad ook dat deze dieren niet allemaal afweer hadden opgebouwd. Verder mesten we onze eigen biggen af. Die gaan naar onze eigen vleesvarkenslocatie. In de mesterij bleef de uitbraak beperkt tot de afdelingen waarin de besmette biggen terecht kwamen. Op één geval na dan, waarbij de aangrenzende afdeling waarschijnlijk besmet raakte bij het schoonspuiten, toen er water onder de deur door stroomde.”

“De mest zag eruit als koeienvlaai.”

Advies

De uitbraak heeft in totaal drie weken geduurd. “Het had minder lang kunnen duren, omdat ik de besmette dieren in het begin geïsoleerd had. Het was lastig om de juiste aanpak te bepalen, ook omdat ik een van de eerste zeugenhouders in Nederland was die te maken kreeg met PED.” Zijn advies aan andere zeugenhouders? “Mocht PED je bedrijf treffen, probeer dan gelijk de drachtige zeugen te besmetten via de mest, zodat ze de ziekte al doorstaan hebben als ze in de kraamstal komen. Dan kun je mogelijk de speenbiggen en de kraamstal erbuiten houden.”

heftiger”

met tussenschotten. De dieren die als eerste ziek werden stonden helemaal achterin de stal. Ik had ik al zeker drie dagen niet meer in hun hok gestaan, daarvoor moet je namelijk eerst over alle schotten heen klimmen. Als ik zie dat ze goed vreten, dan bekijk ik ze vaak alleen van een afstand. Dus ik heb het virus ook niet via mijn laarzen of kleding het hok binnengebracht.”

De GD is in principe tegen doorsmetten omdat het risico is dat er dan ook ongewenste kiemen verspreid worden. Een PED-uitbraak op een zeugenbedrijf kan een uitzondering zijn. Biggenmest kan dan gebruikt worden om de dragende zeugen zo spoedig mogelijk te besmetten, om zo afweer op te bouwen en te voorkomen dat zeugen in de kraamstal PED krijgen. De voorwaarden zijn dan wel dat de diagnose correct gesteld is en dat het doorsmetten onder begeleiding van een dierenarts plaatsvindt. Doorsmetten dient nooit toegepast te worden in kraamstallen, bij gespeende biggen en bij vleesvarkens.